

Z P R Á V Y

SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ
CZECHOSLOVAK SOCIETY OF ARTS
AND SCIENCES IN AMERICA, INC.

SVU

Ročník IV.

PROSINEC 1962

Číslo 10

NAŠE VYDAVATELSKÉ PLÁNY

*Zpracováno podle referátu předsedy Publikační komise
dr. Míly Rechcigla, Jr., na schůzi výboru SVU*

Publikační činnost — to je stále otevřená rána SVU. Na štěstí dvě okolnosti dávají naději, že bude zacelena. Je to především náš první vědecký sjezd a jeho mimořádná vědecká úroveň. Za druhé je to agilnost dr. Míly Rechcigla, Jr., předsedy Publikační komise.

Podle jeho sdělení byla uzavřena smlouva na vydání výboru přednášek, přednesených na našem vědeckém sjezdu. Prozatimní název této publikace zní: The Czechoslovak Contribution to World Culture, a vyjde v nakladatelství Mouton and Co. n. v. Publishers, The Hague, The Netherlands. Na knihkupecký trh se dostane kniha roku 1963, v jazyce anglickém. Název knihy ukazuje, že ze sjezdových přednášek sem budou po přísném výběru zařazeny jen ty, které se zabývaly československou tematikou. Redakci této publikace převzal dr. Míla Rechcigl, Jr.

V roce 1963 vyjde také sborník prací k počtě šedesátých narozenin předsedy SVU, prof. dr. René Wellka. Bude vydán u téhož nakla-

datele v Holandsku a ponese název "Essays on Czech Literature". Tedy antologie Wellkových prací o české literatuře. Redakci sborníku převzal prof. dr. Petr Demetz.

Třetí připravovanou publikací jsou přednášky washingtonské Pracovní skupiny, a to z cyklu "Příspěvky k vývoji ideje čs. státu po 1938-1948". Anglický název byl zatímne stanoven "Czechoslovakia 1938-1948. Sources and Documents." O vydání této publikace zahájil z vlastní iniciativy jednání s Indiana University Press náš první předseda dr. Václav Hlavatý, a budiž mu za to poděkováno. Universita vbrzku rozhodne, zda tento cyklus cenných historických příspěvků k nejposlednějším dějinám naší vlasti vydá. Překlady některých přednášek nebo

abstracta z nich jí už byly zaslány. Péči o vydání této knihy na sebe vzala washingtonská Pracovní skupina.

Čtvrtá proponovaná publikace je sborník prací k oslavě sedmdesátky prof. dr. Václava Hlavatého. Publikáční komise vyjednává s několika nakladateli a s řadou žáků prof. Hlavatého, kteří by byli schopni ujmout se redigování této knihy.

Pro úplnost jest zaznamenat, že Publikáční komise se zabývá plánem vydávat vědecký časopis v angličtině. Češi a Slováci jsou jediná národní skupina ve Spojených státech a v Kanadě, která takový časopis nemá, zatím co o revuální tisk v českém a slovenském jazyce je dostatečně postaráno, jako na příklad *Perspektivami*, *Novým životem*, *Sklizní a Svědectvím*. Takový vědecký časopis by soustředil práce s čs. tematikou a zároveň přispěl k rozšíření zájmu a k rozvoji studia na poli čs. historie, hospodářství, literatury atd. Publikáční komise považuje za nejideálnější i schůdné takové řešení, že některá z amerických universit, která má zájem o slovanské studia, by takový list vydávala a SVU by fungovala jako redakční rada. Dr. Míla Rechcigl, Jr., žádá členy SVU o návrhy, které university by pravděpodobně nejvíc připadaly v úvahu.

A konečně oznamujeme s radostí, že zdravotní stav bývalého gen. tajemníka dr. Jaroslava Němce, je

výborný. Zotavil se natolik, že nyní, koncem roku bude moci zahájit práce na redakci "Kdo je kdo v čs. vědě ve svobodném světě". Je to práce ohromná, a vyzýváme všechny členy SVU, aby posílali dr. Němcovi do Washingtonu (2067 Park Road, N. W. Washington 10, D. C.) separáty svých prací, seznamy svých publikací atd.

POZNÁMKY O KNIHÁCH

Jan Michal: Central Planning in Czechoslovakia. Vydalo nakladatelství Stanford University v Kalifornii. Podtitul ukazuje, že autor se obírá údobím mezi roky 1948 až 1958.

Ve světě soutěží dva hospodářské systémy. Tak zvané tržní hospodářství, na západě nazývané svobodné a na východě kapitalistické, s ústředně plánovaným a diktovaným hospodářstvím, které západ jmenuje komunistickým, kdežto východ je nazývá socialistickým hospodářstvím. Prof. Michal se věnoval srovnávání těchto dvou hospodářských systémů, a to na příkladě komunistického Československa. Jeho objemná studie je plna překvapujících zjištění, z nichž zde můžeme ovšem zachytit jen nepatrné zlomky. Tak, na příklad, v ČSSR po úplném znárodnění byla výrobní a spotřební úroveň země podobná úrovni v západních státech, zejména Rakouska, Záp. Německa a Francie. Nebo: obecný přírůstek statků a služeb na hlavu jednoho obyvatele byl v letech 1948-1958 v ČSSR stejný jako v Rakousku a Záp. Německu, ale v ČSSR k tomu potřebovali mnohem více pracovních hodin a mno-

VERŠE O VÍNĚ

Pavel Javor

*Vino, rudé vino jako horká krev,
kolikrát jsi v srdci zdvihlo korouhev!
Nad svůj vlastní život jsem tě miloval,
lásku zapíjel jsem, lásku nebo žal —*

*Kolikrát jsme sotva ustali od stolu!
(Velký žal a láska chodí pospolu.)
Velký žal a láska sourozenci jsou,
chtěl bych s nimi bloudit vlhkou jarní tmou,*

*znovu opíjet se sladkou bolestí,
když se rudým vínem před očima tmí —
Aspoň jednou vidět v šeru prokletém,
jak se sypou hvězdy jasným řešetem,
znovu píseň slyšet, kterou hučel splav,
když jsem s tebou padal do srpnových trav.*

*Kolik sklenek prasklo v horké dlani tvé!
Sbohem, mladé lásky, horké, neklidné.
(Dneska už tě jiné vino opíjí:
černý plamen smrti šlehá po šíji.)*

hem více investičního kapitálu. Ovšem v ČSSR šel větší díl investic na zvyšování výroby a jen menší díl na bytovou péči a na služby. Větší spotřeba materiálních zdrojů v ČSSR oproti svobodným zemím měla za následek menší přírůstek osobní spotřeby. Ve svobodných zemích osobní spotřeba činí skoro dvě třetiny hrubého národního důchodu, kdežto v ČSSR méně než jednu polovici! Také růst osobních důchodů je v ČSSR mnohem pomalejší než ve svobodných zemích. Autor uznává, že kolektivní spotřeba ve formě skutečných nákladů na zdravotní službu v ČSSR značně vzrostla, ale do-

kazuje přesvědčivě, že polovinu těchto nákladů platí zaměstnanci. Podle Michalova průzkumu mělo ČSSR velké výrobní přebytky a poskytovalo značné zahraniční úvěry. Dlouholeté úvěry Československa v letech 1956 a 57 činily čtyřicet dolarů na hlavu jednoho obyvatele, zatím co podobná pomoc Spojených států zatěžuje jednoho obyvatele pouze šestnácti dolary a pomoc, kterou poskytuje Sovětský svaz dokonce jen čtrnáct dolarů na hlavu. Samozřejmě, že dr. Michal také ukazuje na disproporci mezi výrobou těžkého průmyslu a spotřebního zboží. V závěru pak dochází k názoru, že čs.

plánované hospodářství zůstalo daleko za svobodným světem. Od té doby ovšem se plánované hospodářství v ČSSR podle přiznání samotných komunistů docela zhroutilo.

L. K. F.

Jan F. Tříška: Conflict and Integration in the Communist Bloc: a review. Reprint from the Journal of Conflict Resolution, Vol. 5, No: 4. Feb. 1961.

Zdá se, že v prof. Janu Tříškovici ze Stanford University nám roste vědecká hvězda prvního řádu, a to právě v oboru, který nás a svobodný svět musí nejvíc zajímat: sovětologie. Nebývá zvykem psát recenzi o recenzi, a práce, o které píšeme, je Tříškova recenze o knize, jednající o současném Sovětském svazu a jeho politice. Nás tolik nezajímají tyto knihy, ale závěry, ke kterým dr. Tříška dochází. Především říká, že od vydání knih, které recensuje, sběhla se tak velká řada událostí, že to "překvapilo i nejbystřejší pozorovatele sovětské scény". Podle dr. Tříšky zdůrazňoval Stalinův sovětský blok ideologickou jednotu států tohoto bloku, států, vedených komunistickými stranami, které všechny dohromady byly vedeny osobně Stalinem. Pod Chruščovovým vedením se zahajuje nová éra. Chruščov připouští ideologické odchylky pokud nepřesahují určité meze, jejichž překročení by bylo nebezpečné pro komunismus. Chruščovovým cílem už není komunistický monolit, ale jakési společenství komunistických států, spojených společnými zájmy. Chruščov uznává také zásadu jakési rovnosti těchto států. Dospěl k poznání, že ideologie už není zajímavá a podstatná v životě komunistických států a že je třeba přimhouřit ideologické oči nad určitými národními zvláštnostmi. Chruščov na

rozdíl od Stalina organizuje společenství komunistických států, nikoli komunistických stran. Styk mezi komunistickými zeměmi a Moskvou je budován na základně státních institucí, nikoli stranických. — Správnost Tříškových názorů ukázal konflikt sovětsko-čínský: existuje blok komunistických států, nikoli blok komunistických stran.

V. B.

Otakar Odložilík: Vzpomínky a ohlasy. Vyšlo jako 40. svazek Sklizené svobodné tvorby za redakce dr. Roberta Vlacha. Stran 123, cena 3.50 dolarů.

Jaroslav Drábek: Čtení o Moravských bratřích. Vyšlo nakladem Universum Press Co. v New Yorku, stran 58, cena 1.50 dolarů.

Redakci ZPRÁV bylo už několikrát právem vytčeno od přátel, že zanedbává referáty o knihách, náležitých do oboru krásné literatury a preferuje knihy vědecké. Výtka byla na místě. Problém redaktorův je však dvojího druhu. Za prvé nedostatek místa v časopise tak malém a určeném HLAVNĚ zprávám. Za druhé: Kromě prof. Wellka nemáme v exilu skutečného literárního kritika — nebo redaktor o něm neví. A tak jen podělkujeme v kritikách veršů či krásné literatury a píšeme spíše jen referáty, ale jistě ne poučné a zasvěcené kritiky. Také další řádky o dvou shora uvedených knihách náležejí do této kategorie.

Přesát současně o knize Odložilíkově a Drábkově je pro žurnalistu svůdné, neboť dva autoři si na chvíli prohodili svoje profese. Slovnutný a věhlasný historik Odložilík píše reportáže, kdežto reportér Drábek si vykasal rukávy na historii. K jeho cti budiž ihned řečeno, že se za historika nevydává, ne-

VERMONT

Inka Smutná

*Ve stínu kadeřavých hájů
stáda spokojených krav,
v zahrádkách hrachory
a z oken bílých domků
vyhlídka na hory.*

*Lilie kolem cest,
krajzlíčky kopretin
a černoočky — Suzy,
malebná výstava hornin,
růžové, šedé drůzy.*

*Jdou oblaka, jdou — —
stín běží přes hory
a stálé jizvy v srdci
znovu se rozbolí.*

---

snaží se jím být a pojal svou knížku o Moravských bratřích rovněž z postoje reportérova.

Odložilíkova knížka s málo lákavým titulem, za který se ostatně sám autor trochu omlouvá, nevznikla z potřeby historického bádání nebo z nutnosti osvětlit nám některou z dějinných period. Vznikla z autorovy záliby v cestování, ze záliby, která se chvílemi čtenáři jeví jako těžký úděl, když autor si v každé kapitole stěžuje, že tam a tam bylo moc horko nebo moc zima. Jsou to subjektivní dojmy poutníkovy — a budiž mu vzdán dík za to, že putoval světem po stopách českých dějin literárních (to zejména) a s vědeckým zasvěcením hledal na svých cestách, kde by našel nějakou českou stopu. Otakar Odložilík má štěstí, že mohl publikovat v exilu již řadu prací knižně, česky. Čtenář se asi neubrání dojmu, že z jeho péra četl již knížky u-

celenější a uspořádanější a že tato vznikla trochu náhodou. Naproti tomu ovšem ocení Odložilíkovo vyprávěcké umění a jeho nádhernou češtinu. Je to jako vykoupat se v prameni vody živé. My, kteří se snažíme pracovat pro lepší perspektivy svého národa, ale píšeme čím dál tím chudší, horší a nesprávnější češtinou, my všichni bychom se měli před prof. Odložilíkem hluboce poklonit a poděkovat mu za to, že v exilu udržuje ryze jazyka, smysl pro ducha českého jazyka a pečlivě pěstuje košatost jeho bohatého slovníku i frazeologie. Redaktor se přiznává, že četl Odložilíkovo knížku dvakrát a bude jí číst znovu a znovu, kdykoli bude chtít opět se zamilovat do sličnosti naší řeči.

Na rozdíl od toho je Drábekova kniha psána sice pěkným jazykem, ale očividně slohem reportérským. To jí ovšem neubírá nic na ceně, která je v některých kapitolách objevná. A hlavně: každá řádka vyjadřuje oddanou lásku k předmětu, o němž je psáno. Jaroslav Drábek je český bratr po meči i po přeslici a ve své knize, dějstvující v americkém Betlehemu a viržnském Salemu, vzdává současně hold svému rodišti, Orlickým horám a místům svého mládí, která miloval a která procítil sub speciae Českých bratří. Právě proto jsou některá místa jeho reportáží tklivá a dotýkají se zblízka umění belletristického. Zdá se, že Drábek je první z Čechů, který se vážně začal zajímat o Moravské bratry v Americe — jeho předchůdci i současníci si pohodlně řekli, že jim do toho nic není, protože Moravští bratři přišli do USA poněmčeni. Drábekova kniha tuto pohodlnou výmluvu vyvrací: at' mluvili jazykem německým nebo českým, přišli do USA jako dědicové Jednoty českoobratrské

a přinesli do této země české, bratrské tradice — třebaš někdy v jazyce německém. Souhlasíme s Drábkem: "Pro mladého historika se tu otevírá široké a vděčné pole k studiu a zpracování, pole, které dosud není než pouhým úhorem."

Neodborník si tu povzdechne: Škoda, že nejlepší naši historikové se více zajímají o toulky po světě a o osudy, dejme tomu, Gally Placidie, než o živou a povznášející historii i kulturní odkaz Českobratrské jednoty této zemi pruhů a hvězd.

Hn

NÁŠ KULTURNÍ PŘÍNOS:

ONDŘEJ PETRŮ byl jmenován magistrem studií a členem akademického senátu papežské university Angelicum v Římě. Dr. Petrů je na této universitě již několik let profesorem církevního práva. Připomínáme, že dr. Ondřej M. Petrů je autorem největšího a nejúctyhodnějšího literárního díla, které bylo po roce 1948 vydáno v českém jazyce ve svobodném světě. Je to překlad dvoudílného "Apoštoláře", který dr. Petrů přeložil sám do nejryzejší češtiny a slohem vskutku básnickým. (Vydala 1951 a 1954 Křesťanská akademie v Římě). Kdo nemá tyto překlady ve své knihovně, ochudil sám sebe.

EMIL WALTER ze švédské university v Uppsale, známý překladatel ze skandinávských jazyků, připravuje k jubileu české královny Dagmar větší studii, která vyjde nákladem Křesťanské akademie v Římě. Bylo tomu 750 let, co zemřela česká královna Dagmar, dcera Přemysla Otakara Druhého; jejího úmrtí bylo vzpomenuo v chrámu sv. Benedikta v Rigstedu, kde byla královna Dagmar pochována.

KAREL BOLESLAV JIRÁK, profesor hudebního oddělení Rooseveltovy uni-

versity v Chicagu, navštívil letos v létě po patnácti letech Evropu. V Chicagu v čilém sdružení exulantů "Věrní zůstaneme" přednášel o svých dojmech z Evropy i o tom, jak se tvář Evropy od roku 1947 změnila, Počátkem roku 1963 bude prof. Jirák přednášet v Pracovní skupině SVU v Chicagu o hudebním díle Jaroslava Ježka.

IVO DUCHÁČEK, profesor politických věd na City College v New Yorku, byl jmenován řádným profesorem této koleje, která se stala nyní součástí největší americké university, vytvořené sloučením všech městských universit a kolejí v metropolitním New Yorku. Krom toho byl dr. Ducháček jmenován předsedou sboru profesorů, kteří připravují graduované studenty k doktorátům, a byl pověřen vypracovat plán těchto studií.

EVA LIKOVÁ byla pozvána k několika vystoupením ve státní opeře ve Vídni a sklidila zaslužený úspěch. Cestou z Vídně se zastaví k pohostinském vystoupení v Paříži a pak ji čeká sezona u opery v New Orleánsu.

OSKAR PEJŠA, někdejší plukovník gen. štábu v čs. armádě, vystudoval malířství v Minneapolis, Minn., a vystavoval nyní v Chicagu s velkým úspěchem serii svých 27 akvarelů "Ze života hub". Umělecký časopis "Illustrator", vydávaný Uměleckou akademií v Minneapolis přinesl nyní velmi pochvalnou kritiku o této výstavě a chválí zejména to, že O. Pejšovi se podařila kombinace vědeckého realismu s uměleckým podáním.

MIROSLAV SYNEK, člen Pracovní skupiny SVU v Chicagu, byl jmenován počátkem akademického roku asistujícím profesorem fyziky na De Paul University v Chicagu.

EXULANTSKÉ OSUDY

Redaktor těchto Zpráv dostal dopis, jehož hlavní část otiskuje: "Vážení pane redaktore, snad by se Vám hodilo pro Vaše ZPRÁVY toto: MUDr. Augustin Příbyl úspěšně absolvoval odborné zkoušky na Washington University v St. Louis a byl mu udělen Diploma of the American Board of Ophthalmology. Dr. Příbyl je odborný oční lékař z Prahy a působí nyní v Cicero v Illinois.

Byl jsem promován na Karlově univerzitě v roce 1947 a působil jsem na První oční klinice na Karlově náměstí. V roce 1951 jsem dostal titul odborného lékaře a téhož roku jsem přešel se ženou do Západního Německa, protože jsem se domníval, že na západě budu svému národu prospěšnější. Po několika měsících v táboře Válka jsem vyemigroval 1952 do Anglie. Znovu

jsem tam studoval a byl znovu promován v Edinburghu. Přes to jsem tam nezůstal, protože nemám rád Chamberlainy, a je jich tam mnoho. Vyemigrovali jsme do Ameriky roku 1955. Tady jsem znovu dělal licenční zkoušky v roce 1957. Teprve když jsem dostal státní občanství, byl jsem připuštěn k americkým nejvyšším zkouškám, které jsem udělal. Stručně by se dalo říci: Dal jsem se do sbírání doctorských diplomů. Má kolekce je slušná; byl jsem dvakrát promován, dvakrát odborným lékařem. Smůla je v tom, že jsem nikdy neměl rád sběratele, ale za to jsem měl opravdu rád svou zemi. Abych se mohl svobodně vrátit, za to se každou neděli modlím na naší české exulantské mši v Chicagu.

Se srdečným pozdravem,

Dr. Augustin Příbyl, Cicero, Ill.

ZÁZNAMY:

Biskup Jan Nepomuk Neumann, rodák z Prachatic a první český biskup na americké půdě, bude blahorečen podle dosavadních dispozic Vatikánu dne 19. března 1963. J. N. Neumann byl biskupem ve Filadelfii, pracoval jako misionář a zasloužil se nesmírně o rozvoj katolického školství v USA.

Louis Seltzer, šéfredaktor **The Cleveland Press**, byl slavnostním řečníkem při oslavě 28. října v Clevelandu (společně s gen. dr. M. Ferjenčíkem). —

Louis Seltzer hovořil o něčem, co by nemělo být zapomenuto při studiu naší historie, speciálně při studiu Masarykova vlivu na presidenta Wilsona. Seltzer se roku 1918 v květnu setkal s Masarykem ve společnosti Newtona Bakera, který byl ministrem války ve Wilsonově kabinetu. Seltzer jako mladý reportér byl okouzlen Masarykovými vývody, že hlavním vítězem ve světové válce bude lidská svoboda. Minister Baker, který měl velký vliv na Wilsona, se s Masarykem plně shodoval. Krom toho byl tento státník velmi zaujat Masarykovými plány na

federalisaci Evropy. Ministr Baker byl jedním z nejhrolivějších pomocníků Wilsonových při propagaci myšlenky Společnosti národů — a šéfredaktor Seltzer se domnívá, že se jím stal zejména z podnětu Masarykova a na základě Masarykových přesvědčivých argumentů.

Starosta města New Yorku, Robert F. Wagner, poslal dopis do Bílého domu, adresovaný prezidentovu poradnímu sboru pro tělesnou zdatnost mládeže. Mayor Wagner doporučuje tomuto poradnímu sboru, aby si přizval sokolské organisace a poučil se o významu sokolské mravní i tělesné výchovy, jako se to stalo již zásluhou českého guvernéra Oty Kernera ve státu Illinois. — Je málo známo, že starostův otec, senátor Robert Wagner, Sr., spolupracoval v roce 1918 s prof. T. G. Masarykem a byl Masarykovou oporou v americkém senátu. Když Masaryk roku 1918 jako vrchní velitel sibiřských legií přijel do Washingtonu, ustavil se ad hoc jedenáctičlenný výbor federálních poslanců a senátorů, sympatisujících s rozbitím Rakousko-Uherska a s osvobozením Českoslováků. Tento výbor šel Masaryka uvítat na nádraží. Robert Wagner, Sr., byl mezi nimi.

Journal of Central European Affairs, vydávaný universitou státu Colorado, přinesl v posledním čísle studii Stanley Kimballa, nazvanou "Slovanský kongres v Praze roku 1868". Prof. J. Kalvoda do tohoto čísla přispěl studií o sovětisaci čs. zemědělství. Čtvrtletník dále otiskuje řadu knižních recenzí, jejichž autoři jsou mimo jiné prof. Ot. Odložilík, prof. Matěj Spínka, prof.

V. Andic a redaktor revue prof. S. Harrison Thomson. Jmenovaní recenzují vesměs knihy s čs. tematikou.

Profesor na universitě státu Indiana, Pietor Wandycz vydal nákladem jmenované university knihu "Francie a její východní spojenci v letech 1919 až 1925". Autor se zabývá historií francouzsko-československého a francouzsko-polského spojení od uzavření mírové smlouvy v Paříži až do uzavření paktu v Locarnu. Prof. Wandycz s vědeckou objektivností referuje o našem sporu o Těšínsko a věnuje zvláštní pozornost zejména T. G. Masarykovi, Benešovi, Paderewskému a Pilsudskému.

PLACENÉ OZNÁMENÍ:

V období nejkrásnějších svátků v roce, svátků lidskosti, přátelství a lásky k bližnímu, Jednota Československé Spolky v Americe, nejstarší bratrská a sesterská podpůrná organisace svého druhu ve Spojených státech, přináší celé naší krajanské veřejnosti upřímná přání míru a spokojenosti v nadcházejícím roce 1963.

Na prahu stodevátého roku svého úspěšného trvání, ČSA mohutná a zdravá, zabezpečuje svým jedinečným životním pojištěním desítky tisíců našich krajanů a slibuje ve své blahodárné činnosti pokračovati i v budoucnu.

Nechť v roce 1963, ČSA životní pojištění, tak výhodné a spolehlivé, nechybí v žádné české či slovenské rodině v Americe.

Č. S. A., 2138 South 61st Court, Cicero 50, Illinois.

News of CSASA, Proprietor and Publisher: Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America, Inc. Editor Ivan Herben, 41-98 Forley Street, Elmhurst 73, New York, Printed by: Orbis Printing Co., Inc., 246 East 84th Street, New York 28, N. Y. — Price for non-members 25¢.